

Nr 134.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1951/52 till landsfiskalerna m. fl. jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkterna 173 och 174, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1951/52 beräkna till Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar resp. Omkostnader två förslagsanslag av 11 825 000 kronor resp 2 535 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 140, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 23 februari 1951, föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen framlagda grunder för en omläggning av landsfiskalsorganisationen;

dels besluta, att omorganisationen skall träda i kraft den 1 januari 1952;

dels medgiva, att förslagsvis femton ordinarie landsfiskaler fr. o. m. den 1 januari 1952 överföras å övergångsstat med tjänstgöringsskyldighet med rätt för sådan landsfiskal att uppbära avlöningsförmåner enligt för honom nu gällande lönegrad;

dels medgiva, att fem ordinarie landsfiskaler, vilka inneha extra ordinarie tjänst såsom civilförsvarsdirektör, fr. o. m. den 1 januari 1952 överföras å övergångsstat;

dels medgiva, att ordinarie landsfiskal, som är född före den 1 januari 1894 men vid tidpunkten för omorganisationens ikraftträdande den 1 januari 1952 icke uppnått 63 års ålder, må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande från sistnämnda tidpunkt kunna efter därom gjord ansökning beviljas pension såsom om han vid avgången uppnått nämnda ålder;

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må utfärda de bestämmelser, som i övrigt bliva erforderliga för genomförandet av omorganisationen;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad av departementschefen i statsrådsprotokollet förordats fastställa personalförteckning för landsfiskalerna m. fl.;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för landsfiskalerna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52;

dels ock å driftbudgeten under elfte huvudtiteln för budgetåret 1951/52 anvisa till Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar ett förslagsanslag av 12 000 000

kronor, till Landsfiskalerna m. fl.: Omkostnader ett förslagsanslag av 2 450 000 kronor samt till Landsfiskalerna m. fl.: Utrustning av landsfiskalskontor m. m. ett reservationsanslag av 850 000 kronor.

Utskottet har i förevarande sammanhang till behandling förehaft följande motioner, nämligen

från första kammaren

I: 444 av herr *Lindgren*,

I: 445 av herr *Sunne*,

I: 446 av herr *Gränebo m. fl.*,

I: 447 av herr *Spetz* samt

från andra kammaren

II: 314 av herrar *Häckner* och *Gustafson* i Göteborg,

II: 566 av herrar *Svensson* i Ljungskile och *Staxäng*,

II: 567 av fröken *Elmén* och fröken *Vinge*,

II: 568 av herr *Persson* i Norrby,

II: 569 av herr *Ohlsson* i Kastlösa m. fl.,

II: 570 av herr *Kyling m. fl.*,

II: 571 av herr *Jacobsson* i Igelsbo m. fl.

Yrkandena i nämnda motioner redovisas i det följande.

Propositionen.

Inledning.

Efter att inledningsvis ha erinrat, bl. a., att, med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 maj 1947, 4 sakkunniga för utredning rörande landsfiskalsorganisationen tillkallats den 26 juni samma år samt att de sakkunniga, som antagit benämningen 1947 års landsfiskalsutredning, den 2 november 1950 avgivit betänkande angående ny landsfiskalsorganisation, har departementschefen anfört följande.

Genom den omorganisation, som trädde i kraft den 1 oktober 1941, nedbringades antalet landsfiskalsdistrikt väsentligt. Samtidigt ändrades landsfiskalernas löne- och anställningsförhållanden. Sålunda blevo tjänsterna, vilka dessförinnan varit oreglerade, inplacerade i lönegrad enligt då gällande avlöningsreglemente. Kompetenskraven skärptes, och åtgärder vidtogos för att ordna utbildningen av aspiranter. Slutligen reglerades frågan om biträdes hjälp åt landsfiskalerna.

Förutsättningarna för 1941 års omorganisation ha sedermera väsentligen rubbats på grund av samhällslivets allmänna utveckling och reformer på olika områden av rättsväsendet och administrationen. Sålunda har ar-

bedsördan för landsfiskalerna vuxit till följd av ökad trafik och större rörlighet på arbetsmarknaden samt bosättning av utlänningar inom landet i betydligt större utsträckning än tidigare. Genom bl. a. decentraliseringsåtgärder inom förvaltningen ha landsfiskalerna tillförts nya arbetsuppgifter. Genomförandet av en ny processordning har haft stor betydelse för landsfiskalernas arbete. Det processmaterial, som en åklagare vill åberopa, måste numera vara i sin helhet färdigt vid huvudförhandlingen. Han måste också inför domstol självständigt utföra sin talan och förebbringa sin bevisning. Härigenom ha kraven på åklagarnas omdöme, förutseende och noggrannhet ökat, varjämte utredningsarbetet blivit betydligt mer tidskrävande än tidigare. Slutligen har utvecklingen av civilförsvaret kommit att ställa större fordringar på landsfiskalerna i deras egenskap av civilförsvarschefer. Den ökade arbetsbelastningen på landsfiskalskontoren och en mindre tillfredsställande biträdestilldelning har föranlett en föga ändamålsenlig fördelning av göromålen mellan högre och lägre befattningshavare. Någon kompensation för det ökade ansvar och de skärpta fordringar, som utvecklingen medfört, i form av förbättrad löneställning ha landsfiskalerna icke erhållit.

Ehuru efter år 1941 åtskilliga ändringar genomförts beträffande indelningen i landsfiskalsdistrikt, kvarstå likväl i många fall väsentliga skillnader i storlek och arbetsörda mellan distrikten. Dessa ojämnheter ha accentuerats genom bl. a. befolkningsförändringar, inkorporeringar och ändringar i näringslivets struktur. Åtskilliga distrikt äro nu så små, att arbetsördan i dem ej medger en rationell arbetsfördelning. Vidare har Kungl. Maj:t genom särskilda beslut under åren 1949 och 1950 förordnat om ny indelning av landet i borgerliga kommuner, vilken skall träda i kraft den 1 januari 1952. Därest landsfiskalsdistrikten icke anpassades efter den nya kommunindelningen, skulle i ett avsevärt antal fall delar av en nybildad kommun komma att ingå i skilda landsfiskalsdistrikt.

Enligt min mening kan landsfiskalsorganisationen ej längre anses vara i alla avseenden ändamålsenligt anpassad efter nuvarande förhållanden. Med hänsyn härtill bör man nu företaga en omprövning av distriktsindelningen och kontorsorganisationen samt landsfiskalernas avlöningsförhållanden. I samband härmed böra även vissa andra spörsmål rörande organisationen upptagas till övervägande.

Förslag till ny landsfiskalsorganisation.

Distriktsindelningen. I sitt förslag till ny distriktsindelning har landsfiskalsutredningen sökt bilda distrikt av sådan storleksordning, att full sysselsättning kan beredas, förutom landsfiskalen, minst två biträden. Härigenom skulle vinnas, att landsfiskalen kan avlastas sådana göromål, som kunna fullgöras av den lägre avlönade biträdespersonalen, och sålunda helt sysselsättas med de mera kvalificerade arbetsuppgifterna. För att vinna detta syfte har utredningen föreslagit sammanläggning av vissa mindre distrikt, som ej fylla kraven enligt sagda norm, eller uppdelning av dem på större distrikt. De undantag, som utredningen ansett sig böra göra från angivna norm, avse distrikt med stor areal i bl. a. gränsbygderna mot Finland och Norge.

Hänsyn har vidare tagits till den nya kommunindelningen och domsagoindelningen ävensom till önskemålet att åstadkomma en lämplig organisation av polisväsendet. Utredningen har därjämte sökt utforma distrikten så, att landsfiskalerna erhålla lämpliga stationeringsorter och att möjligheterna till en tillfredsställande person- och lokalkännedom icke äventyras. Likaledes ha civilförsvarets speciella intressen och särskilda förhållanden i distrikten i görligaste mån beaktats ävensom de synpunkter, som företrädas av telegrafstyrelsen och SOS-utredningen.

Utredningens förslag innebär, att antalet landsfiskalsdistrikt skulle minska med 58 från 399 till 341. Härvid har förutsatts, att det nuvarande Kiruna distrikt, vilket omfattar Kiruna stad, uppdelas i två distrikt.

För egen del anser departementschefen sig i huvudsak kunna godtaga det av utredningen framlagda förslaget. Med hänsyn till särskilda, lokala förhållanden ha dock vissa mindre jämkningar i förslaget ansetts böra vidtagas. Antalet distrikt föreslås skola bestämmas till 341. För uppdelningen av Kiruna distrikt erfordras en ändring av 1 § polislagen, varom förslag framlägges i annat sammanhang.

Ett inom inrikesdepartementet utarbetat förslag till rikets indelning i landsfiskalsdistrikt har bilagts nu ifrågavarande statsrådsprotokoll.

Kontorsorganisationen. F. n. finnas i vart och ett av åtta distrikt två landsfiskaler, den ene polischef-åklagare och den andre utmätningsman. I ett av dessa distrikt finnes härutöver en landsfiskal, avsedd för de i distriktet förekommande talrika militärmålen. En delning av landsfiskals-tjänsten anses i regel böra genomföras endast då mängden kvalificerade göromål i ett distrikt är så stor, att förutom polischefen-åklagaren även en utmätningsman blir fullt sysselsatt härmed. Detta är förhållandet i Nacka, Sollentuna, Solna, Svartlösa (Tumba), Mölndals, Trollhättans, Karlskoga, Sköns, Sollefteå och Överluleå distrikt. Departementschefen biträder därför utredningens förslag, att särskilda utmätningsmannatjänster inrättas i dessa distrikt. Likaledes tillstyrkes den av praktiska skäl betingade anordningen med gemensam utmätningsman för Danderyds och Österåkers samt för Hisings och Sävedals distrikt.

För sådana distrikt, där arbetsbördan är mycket stor men likväl ej motiverar delning av landsfiskalstjänsten, har utredningen föreslagit en ny tjänst, benämnd biträdande landsfiskal, vars innehavare skulle äga befogenhet att fullgöra alla på en landsfiskal ankommande göromål. Då behov föreligger för landsfiskalerna i de mera arbetstyngda distrikten att kunna i viss utsträckning överlämna kvalificerade göromål till en befattningshavare för att självständigt handläggas av denne, biträder departementschefen utredningens förslag om inrättande av dylika tjänster. Sådana tjänster anses erforderliga i Norrtälje, Solna, Svartlösa, Haninge, Rekarne, Strängnäs, Nässjö, Eksjö, Hässleholms, Mölndals, Trollhättans, Karlskoga,

Kramfors, Jokkmokks, Gällivare och Kiruna distrikt, i de delade distrikten placerade på polischefen-åklagarens avdelning.

Vad härefter angår landsfiskalsassistenterna — vilkas uppgift är att biträda landsfiskalerna i första hand vid handläggningen av polis- och åklagargöromål samt administrativa ärenden — förutsättes antalet befattningshavare i den nya organisationen kunna minskas från 176 till 148. Härutöver erfordras emellertid, såsom inom den nuvarande landsfiskalsorganisationen, en kader av färdigutbildade, ej befordrade assistenter för att täcka behovet av vikarier vid semestrar o. d. Kadern torde böra omfatta 60 à 70 assistenter.

Enligt utredningens förslag skulle de rent polisiära uppgifterna avskiljas från landsfiskalskontoren och i stället, i enlighet med vad polislagen förutsätter, ombesörjas av polisdistriktens personal. Som en följd härav skulle konstapelstjänsterna inom landsfiskalsorganisationen i princip avskaffas. En förutsättning härför vore, att i polisdistriktet funnes erforderlig personal. I den mån polisorganisationen utbygges, skulle konstapelstjänsterna bli överflödiga.

Konstaplarna sysselsättas i flertalet fall till övertäglig del med kontorsarbete. För sådana göromål torde icke krävas polisutbildad personal. Med hänsyn härtill samt på av utredningen anförda skäl anser departementschefen, att konstapelstjänsterna böra i princip avskaffas. Då emellertid polisorganisationen inom åtskilliga landsfiskalsdistrikt ännu icke kan anses ha nått erforderlig styrka, böra i de distrikt, där så är fallet, konstaplarna tills vidare bibehållas.

I fråga om biträdespersonalen i övrigt föreslås för av nyindelningen oberörda distrikt, vilka f. n. ha allenast ett biträde i reglerad befordringsgång, oförändrad biträdestilldelning. I vart och ett av övriga distrikt — utom de allra minsta — anses böra finnas åtminstone ett biträde i 13 eller 11 lönegraden. Distrikt, som är så stort, att arbetsbördan närmar sig assistentdistriktens, samt utmätningsmannae Expedition i tudelat distrikt bör förses med kontorist i 13 lönegraden, medan på annat landsfiskalskontor bör finnas kanslibiträde i 11 lönegraden. På sådant landsfiskalskontor, varest sysselsättas sammanlagt fem eller sex biträden, böra anställas biträden i såväl 13 som 11 lönegraden. Med dessa utgångspunkter räknas för samtliga distrikt med 100 kontorister i 13 lönegraden och 249 kanslibitraden i 11 lönegraden. Vidare erfordras för skriv- och kontorsgöromål 433 biträden i reglerad befordringsgång. Kontoristerna och kanslibitradena föreslås skola erhålla extra ordinarie anställning.

Av de nu i tjänst varande icke-ordinarie kontorsbitradena föreslås 15 skola erhålla ordinarie anställning fr. o. m. nästa budgetår enligt grunderna för den reglerade befordringsgången. Antalet ordinarie kontorsbiträden skulle därefter uppgå till 164.

Rekryterings- och utbildningsfrågor. Några ytterligare åtgärder för att stimulera rekryteringen till landsfiskalsbanan anses icke f. n. erforderliga. Någon vidgning av rekryteringsbasen för att öka tillströmningen av sökande är icke påkallad. Polismän anses böra erhålla möjlighet att genom dispens bli antagna till aspiranter på landsfiskalstjänst, varvid dock bör uppställas krav på visst mått av allmänbildning och studiebegåvning. Antagningsnämnden har i några fall meddelat dispens för polismän, som fyllt dessa krav.

Den praktiska polistjänstgöringen föreslås skola utökas med en månad. Då den totala utbildningstiden, cirka fyra och ett halvt år, icke torde böra förlängas, bör utbildningstiden i övrigt minskas i motsvarande mån. Prov-tjänstgöringen på landsfogdeexpedition anses kunna inskränkas från tre till två månader.

Lönefrågor. I sitt förslag till löne reglering för landsfiskalerna föreslog 1937 års landsfiskals- och stadsfiskalsutredning, att landsfiskalerna skulle placeras i tre lönegrader, motsvarande Ca 25—Ca 27. Vid avvägningen av lönegradsplaceringen hade de sakkunniga tagit hänsyn till bl. a. arten av de på landsfiskalerna ankommande göromålen, de skärpta kompetensbestämmelserna, då gällande lönebestämmelser för befattningshavare i länsstyrelser och inom andra förvaltningsområden samt uppbördskommitténs förslag till löne reglering för härads skrivare. Förslaget godtogs av föredragande statsrådet och lämnades utan erinran av riksdagen.

1947 års landsfiskalsutrednings förslag innebär, att samtliga landsfiskaler i 25 och 26 lönegraderna uppflyttas till 27 lönegraden samt att — med viss jämkning i ett par fall — de landsfiskaler, vilka nu tillhöra 27 lönegraden, placeras i 29 lönegraden.

Till stöd för förslaget har utredningen bl. a. framhållit, att den nya distriktsindelningen i och för sig kräver en omprövning av landsfiskalernas fördelning på lönegrader samt att göromålen i de nya distrikten mera generellt kunna sägas motivera en högre löneställning.

Landsfiskalernas arbetsuppgifter ha under senare år blivit alltmera krävande. Framför allt har den nya rättegångsordningen medfört skärpta krav på de personliga kvalifikationerna hos landsfiskalerna. Förslaget till ny distriktsindelning innebär, att de arbetsuppgifter, som framdeles komma att åvila landsfiskalerna, mera genomgående bli av kvalificerad beskaffenhet. Med hänsyn härtill anses motiverat, att landsfiskalernas löneställning höjes. Departementschefen förordar därför att som normallönegrad för landsfiskalerna väljes lönegraden Ca 27. Polischeferna-åklagarna i de mest krävande distrikten, nämligen Solna, Svartlösa, Karlskoga, Mölndals, Trollhättans, Sollentuna, Nacka och Sollefteå distrikt, anses dock böra erhålla en något förmånligare placering. Med hänsyn till de speciella förhållanden, som råda inom Kiruna landsfiskalsdistrikt och som ställa särskilda

anspråk på tjänstens innehavare, hör även denna tjänst placeras i högre löneställning än normallönegraden. Tjänsterna i nu nämnda distrikt föreslås därför skola hänföras till 29 lönegraden.

Utredningens förslag innebär vidare, att de biträdande landsfiskalerna skola vara placerade i lönegraden Ce 25 samt att någon ändring i den år 1948 provisoriskt fastställda befordringsgången för landsfiskalsassistenterna icke nu vidtages. Dessa förslag föranleda icke någon erinran från departementschefens sida.

Övergångsanordningar. Vad först angår *landsfiskalerna* innebär utredningens förslag följande. För de landsfiskaler, vilka den 1 januari 1952 ha fem år eller kortare tid kvar till pensionsåldern och vilkas distrikt enligt indelningsförslaget skola indragas eller vilka av svag hälsa eller annan orsak ej äro fullt tjänstedugliga eller lämpliga såsom landsfiskaler, böra möjligheter finnas för Kungl. Maj:t att bereda befattningshavare som så önskar pension enligt grunder, som skulle ha blivit gällande, därest hans tjänst placerats i lönegraden Ca 27 och hans avgång skett vid pensionsålderns inträde. Befattningshavare av denna kategori, vilka icke skulle önska erhålla pension på sagda villkor men befinnas ej böra övergå till den nya organisationen, anses böra överföras å övergångsstat. Vidare böra sådana av olika skäl ej lämpliga landsfiskaler, vilka ha mer än fem år kvar till pensionsåldern vid omorganisationens ikraftträdande, med hänsyn till statsintresset överföras till övergångsstat i innehavande tjänster. Dessa landsfiskaler böra efter Kungl. Maj:ts bestämmande åläggas tjänstgöringskyldighet, i första hand inom landsstaten. Till övergångsstat i sina landsfiskalstjänster böra överföras även fem landsfiskaler, vilka inneha extra ordinarie civilförsvarsdirektörstjänst.

För egen del framhåller departementschefen, att det ofta skulle framstå såsom obilligt att låta tvångsförflytta en landsfiskal, vars distrikt skall indragas, då allenast fem år eller mindre återstå till hans pensionsålders inträde. Departementschefen ansluter sig därför till det av utredningen framlagda förslaget om förtidspensionering. Pensionen anses böra beräknas på grundval av den lönegrad, som vederbörande nu innehar. Vad sålunda föreslagits bör gälla även för övriga av utredningen åsyftade landsfiskaler, vilkas återstående tjänstetid ej överstiger fem år. Enligt tillgängliga underhandsuppgifter torde antalet landsfiskaler, som sålunda kunna komma i fråga till förtidspensionering, uppgå till ett trettiotal.

Övriga av utredningen framlagda förslag berörande landsfiskalerna tillstyrkas av departementschefen. Departementschefen förutsätter sålunda, att de landsfiskaler, vilka överföras till övergångsstat med hänsyn till att de av en eller annan anledning ej böra övergå till landsfiskalstjänst i den nya organisationen, åläggas skyldighet att tjänstgöra i första hand inom landsstaten. Givetvis bör undersökas, huruvida de lämpligen kunna place-

ras på tjänst såsom biträdande landsfiskal. I den mån så kan ske, bör motsvarande antal sådana tjänster hållas vakanta. Antalet landsfiskaler, för vilka torde ifrågakomma överföring å övergångsstat, uppskattas till ett tjugotal. Härei ha inräknats de 5 landsfiskaler, vilka inneha extra ordinarie tjänst såsom civilförsvarsdirektör.

Utredningens förslag om övergångsanordningar för *landsfiskalsassistenterna* och *konstaplarna* föranleda ej någon erinran från departementschefens sida. Departementschefen räknar med, att cirka 120 konstaplar komma att vara i tjänst vid omorganisationens ikraftträdande. I de distrikt, där konstapel övergångsvis kommer att tjänstgöra, bör under motsvarande tid närmast lägre biträdesbefattning hållas vakant.

Vad slutligen angår *biträdespersonalen* anses de 11 nu å övergångsstat befintliga kanslibitträdestjänsterna böra å oförändrad stat ingå i den nya organisationen.

Tjänstelokaler och deras möblering. Den landsfiskalerna nu åvilande skyldigheten att mot ersättning av statsmedel hålla lokaler jämte möbler och annan erforderlig rumsinredning anses icke längre motiverad. Tjänstelokaler och arkivutrymmen böra kostnadsfritt tillhandahållas landsfiskalerna av statsverket liksom fallet är beträffande exempelvis häradsskrivarna. Även skyldigheten att sörja för lokalernas möblering och övrig inredning bör åvila statsverket. I viss utsträckning har en sådan ändring av förhållandena redan genomförts. Vid nytillsättning av landsfiskals-tjänst eller anskaffning av nya kontorslokaler har nämligen Kungl. Maj:ti ett relativt stort antal fall medgivit, att möbler finge anskaffas med anlåtande av omkostnadsanslaget för landsfiskalerna m. fl.

Det anses lämpligt, att statsverkets skyldigheter i ifrågavarande hänseenden nu fastslås och att denna ordning genomföres i samband med ikraftträdandet av den nya distriktsindelningen den 1 januari 1952. I den mån av landsfiskalerna tillhandahållna möbler äro ändamålsenliga, torde de härvid böra inlösas av statsverket till gällande marknadsvärde.

Anslagsberäkningar.

Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar. Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 11 950 000 kronor.

Lönekostnaderna för den nya organisationen ha beräknats på följande sätt. För *avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat* beräknas 5 480 000 kronor. Härav utgöra 5 477 000 kronor grundlöner till personal på personalplanen samt 3 000 kronor vikariatsersättningar. För *avlöningar till icke-ordinarie personal* anses böra upptagas 4 910 000 kronor, varav 4 560 000 till grundlöner åt den i det föregående angivna personalen, 200 000 för tillfällig arbetshjälp, 120 000 för vikariatsersättningar, 25 000 för övertidser-

sättningar samt 5 000 för semesterersättningar. Medelsbehovet för *arvoden till landsfiskalselever m. fl.* uppskattas till 385 000 kronor. För *rörligt tillägg* — beräknat efter 12 procent på grundlönerna — erfordras 1 237 000 kronor. I *ersättning från städerna Trollhättan och Karlskoga* kan antagas komma att inflyta 12 000 kronor.

I enlighet härmed skulle till avlöningar till landsfiskalerna m. fl. för nästa budgetår behöva anvisas ett anslag av 12 000 000 kronor.

Landsfiskalerna m. fl.: Omkostnader. Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 2 535 000 kronor.

Anslaget föreslås för nästa budgetår minskat med 85 000 kronor, innebärande *dels* en uppräknings med hänsyn till belastningen av anslagsposten till reseersättningar med 100 000 kronor, av delposten till expenser för annat än eget behov med 15 000 kronor samt av delposten till Övriga utgifter: Antagningsnämndens verksamhet med 500 kronor, *dels ock* en nedräkning av delposten till Övriga utgifter: Lokalbidrag m. m. med 200 000 kronor, varvid statsverkets kostnader fr. o. m. den 1 januari 1952 förutsatts skola bestridas från den under statens allmänna fastighetsfond: byggnadsstyrelsens delfond upptagna delposten till hyres- och arrendeutgifter för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden — samt av delposten till Övriga utgifter:Handledning under landsfiskalsaspiranternas polistjänstgöring med 500 kronor.

Landsfiskalerna m. fl.: Utrustning av landsfiskalskontor m. m. I det föregående har föreslagits, att statsverket skulle i samband med den nya distriktsindelningens ikraftträdande den 1 januari 1952 övertaga skyldigheten att tillhandahålla erforderliga möbler och övrig inredning för landsfiskalskontoren. Kostnaderna härför ha beräknats till i runt tal 850 000 kronor. Då något för ändamålet avsett anslag icke finnes uppfört å riksstaten, föreslås ett nytt reservationsanslag skola uppföras, benämnt Landsfiskalerna m. fl.: Utrustning av landsfiskalskontor m. m.

Motionerna.

I motionen *II: 314* (av herrar Häckner och Gustafson i Göteborg) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att landsfiskaler, som från den 1 oktober 1941 överfördes å indragnings- och övergångsstat, skola äga åtnjuta gottgörelse för till statsverket indragna sportler efter samma grunder som 1945 bestämdes för härads-skrivare å indragnings- och övergångsstat, att denna gottgörelse skall utgå från den 1 oktober 1941, att i den mån befattningshavare avlidit ersättningen skall utgå till hans änka eller barn,

att uppdraga åt Kungl. Maj:t att skyndsamt låta fastställa den gottgörelse som i respektive fall skall utgå samt att gottgörelse som kommer att utbetalas retroaktivt i beskattningshänseende skall beskattas såsom om den åtnjutits det år den avser.

I motionen *I: 444* (av herr Lindgren) har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att Vilske kommun och Falköpings stad skola sammanslås till ett landsfiskalsdistrikt.

I de likalydande motionerna *I: 445* (av herr Sunne) och *II: 571* (av herr Jacobsson i Igelsbo m. fl.) har hemställts, att riksdagen måtte i samband med avgörandet av propositionen nr 140 besluta, att den föreslagna personalorganisationen skall utökas *dels* med ett antal assistentbefattningar, varigenom länsstyrelserna beredas möjlighet att placera assistenter i varje landsfiskalsdistrikt, där behov av sådana tjänster enligt länsstyrelsens beprövande befinnes föreligga, *dels* med konstapelbefattningar för de landsfiskalskontor, där sådana tjänster redan finnas eller eljest bliva av behovet påkallade; att i den föreslagna personalramen skola vidtagas de jämkningsningar nedåt, som motiveras i avseende å övrig kontorspersonal med hänsyn till ökningen av antalet assistenttjänster och till bibehållandet av konstapelkåren; att vid förtidspensionering av landsfiskaler, företagen i samband med omorganisationen, pensionen skall beräknas såsom om befattningshavaren varit ordinarie landsfiskal i 27 lönegraden; att från förslaget skola uteslutas de särskilda föreskrifter, som kunna medföra inskränkningar i den rätt, som tillkommer befattningshavare i kraft av anställningsakten (fullmakt); att ordinarie landsfiskal, som vid omorganisationens genomförande i laga ordning uppföres på övergångsstat, skall uppbära avlöningsförmåner såsom om han vid avgången från tjänsten varit placerad i 27 lönegraden; att omorganisationen skall träda i kraft den 1 januari 1952, men att med indragning av landsfiskalsdistrikt i särskilda fall, där synnerliga skäl därtill finnas, må anstå tills vidare under en tid av högst fem år i avbidan på ordinarie landsfiskals avgång från vederbörande befattning; samt att ordinarie landsfiskals efterlevande skola äga rätt till familjepension såsom om befattningshavaren blivit ordinarie innehavare av landsfiskalstjänst i 27 lönegraden, oavsett om befattningshavaren avlidit under andra halvåret 1951 (före omorganisationens ikraftträdande) eller om befattningshavaren i samband med omorganisationen ställts på övergångsstat.

I de likalydande motionerna *I: 446* (av herr Gränebo m. fl.) och *II: 569* (av herr Ohlsson i Kastlösa m. fl.) har hemställts om sådan ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 140 att indelningen av Södra Møre härad i landsfiskalsdistrikt beslutas enligt landsfiskalsutredningens förslag, innebärande bl. a. att Vissefjärda distrikt bibehålles, eller, därest detta icke skulle låta sig göra, att Vissefjärda kommun också hänföres till Nybro distrikt.

I de likalydande motionerna *I: 447* (av herr Spetz) och *II: 566* (av herrar Svensson i Ljungskile och Staxäng) har hemställts, att riksdagen vid sitt ställningstagande till förslaget om grunderna för en omläggning av landsfiskalsorganisationen icke nu måtte fatta principbeslut om indragning av konstapelstjänsterna.

I motionen *II: 567* (av fröken Elmén och fröken Vinge) har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att å personalstaten för landsfiskalsorganisationen i vad den avser kvalificerad biträdespersonal upptagas 89 kansliskrivare, 20 kontorister och 265 kanslibiträden samt att samtliga dessa befattningar upptagas å ordinarie stat.

I motionen *II: 568* (av herr Persson i Norrby) har hemställts, att Alfta socken måtte utgöra ett landsfiskalsdistrikt med härför lämplig löneplacering av landsfiskal och behövt antal biträdestjänster och att Ovanåker —Voxna socken måtte utgöra ett landsfiskalsdistrikt med därför lämplig löneplacering av landsfiskal och behövt antal biträdestjänster.

I motionen *II: 570* (av herr Kyling m. fl.) har hemställts, att riksdagen ville besluta, att antalet kvalificerade biträden i staten beräknas till 109 kontorister och 265 kanslibiträden; att dessa tjänster upptagas såsom ordinarie i personalförteckningen för landsfiskalsorganisationen och i hudsak fördelas på de olika landsfiskalsdistrikten enligt landsfiskalsutredningens förslag; samt att pension till de landsfiskaler, som förtidspensioneras i samband med omorganisationen, skall utgå såsom om de vid avgången varit befattningshavare i lönegrad Ca 27.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, hänvisas till motionerna *II: 314*, *I: 444*, *II: 571*, *II: 569*, *II: 566*, *II: 567*, *II: 568* och *II: 570*.

Utskottet.

Utskottet anser i likhet med departementschefen att landsfiskalsorganisationen ej längre kan anses vara i alla avseenden ändamålsenligt anpassad efter nuvarande förhållanden. Arbetsbördan för landsfiskalerna har nämligen vuxit, främst till följd av dels ökad trafik, större rörlighet på arbetsmarknaden och tilltagande bosättning av utlänningar inom landet, dels decentraliseringsåtgärder, vilka tillfört landsfiskalerna nya förvaltningsuppgifter, dels genomförandet av en ny processordning och dels utvecklingen av civilförsvaret. För en omorganisation nu talar även behovet av att anpassa landsfiskalsdistrikten efter de nya kommungränserna. Den årliga kostnadsökningen för den föreslagna organisationen kommer emellertid enligt Kungl. Maj:ts förslag att i förhållande till innevarande år uppgå till betydande belopp. Avlöningskostnaderna komma vid tillämpning av det höjda rörliga tillägget — med användande av den av 1947 års landsfiskals-

utredning å s. 79—80 i dess betänkande tillämpade beräkningsmetoden — att stiga med drygt 180 000 kronor. Omkostnadsanslaget har visserligen nedräknats med 85 000 kronor, men å andra sidan har tillkommit ett engångsanslag på 850 000 kronor till utrustning av landsfiskalskontor m. m. Härtill komma osynliga poster, exempelvis för förtidspensionering av vissa landsfiskaler samt för större pensioneringskostnader i anledning av höjda löneställningar, ökade vikariatsersättningar och högre expenskostnader i anledning av att antalet befattningshavare föreslagits stiga. Ehuru sistnämnda poster icke kunna exakt beräknas, giva av utskottet anförda omständigheter anledning antaga, att kostnadsökningen, inklusive anslaget till utrustning av landsfiskalskontor m. m., för innevarande budgetår är av storleksordningen en miljon kronor.

I nuvarande läge har utskottet måst hysa starka betänkligheter mot att godkänna ett förslag av denna ekonomiska räckvidd. Utskottet har därför övervägt, om icke den erforderliga omorganisationen skulle kunna utformas på ett mindre omfattande och kostnadskrävande sätt. När utskottet slutligen stannat för att icke vilja motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag i vad det avser omorganisationen såsom sådan, har detta skett framför allt av det skälet att Kungl. Maj:ts förslag innebär betydande fördelar ur organisationssynpunkt.

Utskottet vill emellertid i detta sammanhang uttala önskemålet, att vid genomförandet av omorganisationen alla möjligheter tillvaratagas att dels nedbringa resekostnaderna och dels bevara landsfiskalernas kännedom om och kontakt med befolkningen samt dess tänkesätt och vanor, så att de icke genom rationaliseringen förvandlas till rena byråtjänstemän.

Enligt departementschefens förslag skall antalet landsfiskalsdistrikt utgöra 341. Utskottet har under hand inhämtat att första lagutskottet avser att tillstyrka den för uppdelningen av Kiruna distrikt erforderliga ändringen av 1 § polislagen. Vad departementschefen anført och föreslagit i fråga om distriktsindelningen har i och för sig icke föranlett erinran från utskottets sida.

Beträffande denna indelning föreligga emellertid vissa framställningar om ytterligare jämkningar. Sålunda har i motionen I: 444 hemställts, att Vilske kommun och Falköpings stad skola sammanslås till ett landsfiskalsdistrikt. I de likalydande motionerna I: 446 och II: 569 har påyrkats sådan ändring av Kungl. Maj:ts förslag att indelningen av Södra Möre härad i landsfiskalsdistrikt beslutas enligt landsfiskalsutredningens förslag, innebärande bl. a. att Vissefjärda distrikt bibehålles, eller, därest detta icke skulle låta sig göra, att Vissefjärda kommun också hänföres till Nybro distrikt. Härutöver har i motionen II: 568 yrkats, att Alfta kommun skall utgöra ett landsfiskalsdistrikt med härför lämplig löneplacering av landsfiskal och behövt antal biträdestjänster samt att Ovanåker—Voxna kommun skall utgöra ett landsfiskalsdistrikt med därför lämplig löneplacering av landsfiskal och behövt antal biträdestjänster.

Utskottet vill i anledning av dessa motionsyrkanden erinra om att distriktsindelningen ankommer på Kungl. Maj:t. Utskottet finner de skäl, som anförts särskilt i de tre förstnämnda motionerna, i viss mån beaktansvärda. Utan att vilja taga slutlig ståndpunkt till förevarande frågor förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t tager i motionerna anförda synpunkter under förnyat övervägande vid fastställandet av distriktsindelningen. Ett sådant övervägande kan även beröra andra än de i motionerna avsedda distrikten.

Vad departementschefen föreslagit i fråga om kontorsorganisationen kan utskottet tillstyrka, med allenast två undantag, till vilka utskottet återkommer i det följande.

I de likalydande motionerna I: 445 och II: 571 har, såvitt angår de frågor som utskottet behandlar i förevarande sammanhang, yrkats att riksdagen måtte i samband med avgörandet av förevarande proposition besluta att den föreslagna personalorganisationen skall utökas med ett antal assistentbefattningar, varigenom länsstyrelserna beredas möjlighet att placera assistenter i varje landsfiskalsdistrikt, där behov av sådana tjänster enligt länsstyrelsens beprövande befinnes föreligga, samt att i den föreslagna personalramen skola vidtagas de jämkningar nedåt, som motiveras i avseende å övrig kontorspersonal med hänsyn till bl. a. ökningen av antalet assistenttjänster. Då departementschefens förslag på denna punkt synes riktigt avvägt och då ett bifall till ifrågavarande motionsyrkande även vid den förordade jämkningen nedåt av löneställningen för övrig kontorspersonal — därest utrymme för en sådan jämkning kunde finnas — skulle föranleda ökade kostnader, kan utskottet icke tillstyrka ifrågavarande yrkande i motionerna.

Vad angår biträdespersonalen innebär departementschefens förslag att för samtliga distrikt räknas med 100 kontorister i 13 lönegraden, 249 kanslibiträden i 11 lönegraden och 433 biträden i reglerad befordringsgång. Kontoristerna och kanslibiträdena anses böra erhålla extra ordinarie anställning. I motionen II: 567 har yrkats att å personalstaten för landsfiskalsorganisationen skola upptagas 89 kansliskrivare, 20 kontorister och 265 kanslibiträden samt att samtliga dessa befattningar skola upptagas å ordinarie stat. Vidare har i motionen II: 570, såvitt nu är i fråga, hemställts, att antalet kvalificerade biträden i staten skola beräknas till 109 kontorister och 265 kanslibiträden samt att dessa tjänster skola upptagas som ordinarie i personalförteckningen för landsfiskalsorganisationen och i huvudsak fördelas på de olika landsfiskalsdistrikten enligt landsfiskalsutredningens förslag.

Utskottet vill i anledning av yrkandet i motionen II: 567 om inrättande av kansliskrivartjänster erinra om att 1947 års landsfiskalsutredning övervägt inrättande av sådana tjänster och därvid funnit att skäl kunde tala för inrättande av fem kansliskrivartjänster. Utredningen har dock på anförda skäl stannat vid att icke framlägga något förslag härom. Då utskot-

tet icke är berett att i förevarande avseende nu gå längre än landsfiskalsutredningen och departementschefen, avstyrker utskottet ifrågavarande motionsyrkande.

Vad angår yrkandena i motionerna II: 567 och II: 570 om ökning av antalet kvalificerade biträdestjänster bör man enligt utskottets mening icke nu vidtaga en sådan åtgärd, varför utskottet icke är berett att tillstyrka ifrågavarande motionsyrkanden.

Vad i nyssnämnda båda motioner anförts till stöd för yrkandena om ordinariesättning av de kvalificerade biträdestjänsterna finner utskottet beaktansvärt. Erinras må att vid domsagorna finnas ordinarie kontorist- och kanslibitträdestjänster. Vidare må framhållas, att här är fråga om personal, som under flerårig statstjänst ådagalagt stor skicklighet. Å andra sidan bör den nya organisationen hinna konsolideras, innan den fastläses genom inrättande av ett alltför stort antal ordinarie tjänster. Med beaktande av det anförda har utskottet funnit sig böra tillmötesgå ifrågavarande motionsyrkanden såtillvida, att utskottet föreslår inrättande fr. o. m. den 1 januari 1952 samt uppförande på personalförteckningen för landsfiskalerna m. fl. av 30 kontoristtjänster i Ca 13 och 80 kanslibitträdestjänster i Ca 11. På Kungl. Maj:t bör ankomma att utfärda närmare föreskrifter rörande tillsättandet av ifrågavarande tjänster. Utskottets förslag föranleder att i avlöningsstaten bör vidtagas den ändring, att anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat uppräknas med i runt tal 315 000 kronor och anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal nedräknas med samma belopp.

Utskottet tillstyrker departementschefens förslag, att 15 icke-ordinarie kontorsbiträden fr. o. m. den 1 juli 1951 skola erhålla ordinarie anställning.

Vad departementschefen föreslagit i fråga om rekryterings- och utbildningsfrågor föranleder ej erinran från utskottets sida.

Utskottet har i nuvarande budgetära läge ställt sig tveksamt gentemot Kungl. Maj:ts under rubriken lönefrågor framlagda förslag att samtliga landsfiskalstjänster skola placeras i Ca 27 utom nio tjänster, vilka föreslås uppflyttade till Ca 29. Även om det, såsom inom utskottet uttalats, vid nuvarande penningvärdesförsämring borde vara riktigast att i första hand förbättra löneställningen för de lägst avlönade statstjänstemännen och först därefter — i den mån utrymme finnes — tillgodose behovet av löne regleringar för tjänstemän i högre lönegrader, har utskottet dock funnit de av departementschefen till stöd för hans förslag anförda skälen bärande. På grund härav har utskottet stannat för att icke vilja motsätta sig ifrågavarande förslag. Utskottet förutsätter dock, att Kungl. Maj:t tager under övervägande om skäl kunna finnas att med den förbättrade löneställning som tillerkännes landsfiskalerna i fortsättningen låta till dem utgå särskild gottgörelse för befattning med civilförsvaret.

Departementschefens förslag i fråga om övergångsarrangeringar

avser, såvitt angår landsfiskalerna, att möjligheter böra finnas för Kungl. Maj:ts att beträffande de landsfiskaler, vilka den 1 januari 1952 ha fem år eller kortare tid kvar till pensionsåldern och vilkas distrikt skola indragas eller vilka av svag hälsa eller annan orsak ej äro fullt tjänstedugliga eller lämpliga såsom landsfiskaler, bereda befattningshavare som så önskar förtidspension, vilken bör beräknas på grundval av den lönegrad, som vederbörande nu innehar. Befattningshavare, vilkas återstående tjänstetid ej överstiger fem år men vilka icke skulle önska erhålla pension på sagda villkor och befinnas ej böra övergå till den nya organisationen, skola överföras till övergångsstat, likaledes i nu innehavande lönegrad. Vidare böra sådana av olika skäl ej lämpliga landsfiskaler, vilka ha mer än fem år kvar till pensionsåldern vid omorganisationens ikraftträdande, likaledes överföras till övergångsstat i innehavande tjänster, varvid de efter Kungl. Maj:ts bestämmande böra åläggas tjänstgöringsskyldighet i första hand inom landsstaten.

I de likalydande motionerna I: 445 och II: 571 har, såvitt angår Kungl. Maj:ts nyss återgivna förslag, hemställts att riksdagen skall besluta att vid förtidspensionering av landsfiskaler, företagen i samband med omorganisationen, pensionen skall beräknas såsom om befattningshavaren varit ordinarie landsfiskal i 27 lönegraden samt att från förslaget skola uteslutas de särskilda föreskrifter, som kunna medföra inskränkningar i den rätt, som tillkommer befattningshavare i kraft av anställningsakten. Vidare yrkas att ordinarie landsfiskal, som vid omorganisationens genomförande i laga ordning uppföres på övergångsstat, skall uppbära avlöningsförmåner såsom om han vid avgången från tjänsten varit placerad i 27 lönegraden samt att ordinarie landsfiskals efterlevande skola äga rätt till familjepension såsom om befattningshavaren blivit ordinarie innehavare av landsfiskals-tjänst i 27 lönegraden, oavsett om befattningshavaren avlidit under andra halvåret 1951 (före omorganisationens ikraftträdande) eller om befattningshavaren i samband med omorganisationen ställts på övergångsstat. Slutligen påyrkas i ifrågavarande motioner att omorganisationen skall träda i kraft den 1 januari 1952, men att med indragning av landsfiskalsdistrikt i särskilda fall, när synnerliga skäl därtill finnas, må anstå tills vidare under en tid av fem år i avbidan på ordinarie landsfiskals avgång från vederbörande befattning. I motionen II: 570 har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att pension till de landsfiskaler, som förtidspensioneras i samband med omorganisationen, skall utgå såsom om de vid avgången varit befattningshavare i lönegrad Ca 27.

Utskottet har vid övervägande av dessa frågor funnit sig böra tillstyrka vad departementschefen anfört och föreslagit. Utskottet vill erinra om att den uppfattningen alltmer tränger igenom, att pension är att anse som intjänt lön. Enligt utskottets uppfattning föreligga goda skäl att anlägga detta betraktelsesätt i förevarande sammanhang, varvid förslagen om högre

2 — Bihang till riksdagens protokoll 1951. 6 saml. Nr 133—134.

tjänste- och familjepension än som motsvarar vederbörandes nuvarande löneställning komma att framstå som sakligt omotiverade. Härtill kommer att vid ett bifall till motionsyrkandena motsvarande krav med all sannolikhet komma att framställas rörande andra befattningshavargrupper. I övrigt inskränker sig utskottet beträffande ifrågavarande motionsyrkanden till att uttala förvissningen, att omorganisationen även utan särskild åtgärd från riksdagens sida kommer att genomföras med all den hänsyn till befattningshavarna, som omständigheterna medgiva. Med hänsyn till det anförda saknar utskottet anledning tillstyrka ifrågavarande motionsyrkanden.

Departementschefens förslag till övergångsanordningar beträffande konstaplarna utgår från landsfiskalsutredningens förslag att konstapelstjänsterna i princip böra avskaffas men att de i distrikt, där polisorganisationen ännu icke kan anses ha nått erforderlig styrka, böra tills vidare bibehållas. Departementschefen räknar med att cirka 120 konstaplar komma att vara i tjänst vid omorganisationens ikraftträdande och förutsätter att i de distrikt, där konstapel övergångsvis kommer att tjänstgöra, närmast lägre biträdesbefattning under motsvarande tid hålles vakant.

I de likalydande motionerna I: 445 och II: 571 har, såvitt nu är i fråga, yrkats att den föreslagna personalorganisationen skall utökas med konstapelsbefattningar för de landsfiskalskontor, där sådana tjänster redan finnas eller eljest bliva av behovet påkallade. Vidare har i de likalydande motionerna I: 447 och II: 566 hemställts, att riksdagen vid sitt ställningstagande till förslaget om grunderna för en omläggning av landsfiskalsorganisationen icke nu måtte fatta principbeslut om indragning av konstapels-tjänsterna.

Utskottet vill erinra om att 1948 års polisutredning i dagarna avgivit ett betänkande angående polis- och åklagarväsendets organisation (SOU 1951: 8). Det hade enligt utskottets mening varit önskvärt att riksdagen haft tillfälle taga ställning till i detta betänkande framlagda förslag i samband med ställningstagandet till frågan om konstaplarna på landsfiskalskontoren. Det i motionerna I: 447 och II: 566 gjorda yrkandet finner utskottet därför i viss mån befogat. Å andra sidan kan en omorganisation av landsfiskalsväsendet knappast beslutas utan att riksdagen fattar ståndpunkt även till frågan om konstaplarnas ställning. Departementschefens förslag, att konstaplarna övergångsvis skola tjänstgöra i landsfiskalsdistrikten, synes erbjuda en framkomlig väg under förutsättning *dels* att på 1948 års polisutrednings betänkande grundat förslag angående polis- och åklagarväsendets framtida organisation understalles riksdagen så skyndsamt som omständigheterna medgiva *och dels* att man vid genomförandet av departementschefens förslag i fråga om konstaplarna går fram med varsamhet, så att icke landsfiskalerna komma att ställas utan erforderlig polishjälp. I enlighet med denna tankegång finner utskottet sig kunna — under an-

givna förutsättningar — tillstyrka departementschefens förslag. Härav följer att utskottet icke är berett att tillstyrka motionerna I: 445 och II: 571 i vad de avse förevarande fråga. Till den del syftet med motionerna I: 447 och II: 556 icke tillgodosetts genom utskottets ovanstående förslag kan utskottet icke heller tillstyrka dessa motioner.

Utskottet vill icke motsätta sig departementschefens förslag i avseende å tjänstelokaler och deras möblering men förutsätter att Kungl. Maj:t vidtager lämpliga åtgärder för att lokaler och inredning icke skola givas högre standard än som är nödvändig för deras ändamålsenliga användning.

Anslagsberäkningarna ha icke givit utskottet anledning till annan erinran än som framgår av vad utskottet inledningsvis anfört i fråga om kostnadsökningen.

Vad angår yrkandena i motionen II: 314, att riksdagen måtte besluta att landsfiskaler, som från den 1 oktober 1941 överfördes å indragnings- och övergångsstat, skola äga åtnjuta gottgörelse för till statsverket indragna sportler efter samma grunder som 1945 bestämdes för häradsskrivare å indragnings- och övergångsstat samt att denna gottgörelse skall utbetalas på sätt, som i motionen närmare angivits, och beskattas såsom om den åtnjutits det år den avser, vill utskottet understryka att denna fråga varit föremål för rättslig prövning. Utskottet erinrar vidare om att Kungl. Maj:t, sedan domstolarna fastställt att landsfiskaler å indragningsstat sakna juridisk rätt till gottgörelse för de indragna sportlerna, ej funnit skäl bifalla en framställning med samma syfte som motionen.

Mot bakgrunden av att frågan sålunda i skilda sammanhang varit föremål för omsorgsfull prövning, och då utskottet icke kan finna den i motionen anförda motiveringen bärande, kan utskottet icke tillstyrka ifrågavarande motion.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 444, I: 446 och II: 569 ävensom II: 568 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört rörande distriktsindelningen;

II. att motionerna I: 447 och II: 566 icke må av riksdagen bifallas;

III. att motionerna I: 445 och II: 571 samt II: 570, i vad de icke behandlas under IV., icke må av riksdagen bifallas;

IV. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna II: 567 och II: 570 ävensom med avslag å motionerna I: 445 och II: 571, sistnämnda tre motioner i vad de avse beräkningen av pension vid förtidspen-

sionering av landsfiskaler, företagen i samband med omorganisationen,

a) godkänna i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 23 februari 1951 framlagda grunder för en omläggning av landsfiskalsorganisationen;

b) besluta, att omorganisationen skall träda i kraft den 1 januari 1952;

c) medgiva, att förslagsvis femton ordinarie landsfiskaler fr. o. m. den 1 januari 1952 överföras å övergångsstat med tjänstgöringsskyldighet med rätt för sådan landsfiskal att uppbära avlöningsförmåner enligt för honom nu gällande lönegrad;

d) medgiva, att fem ordinarie landsfiskaler, vilka inneha extra ordinarie tjänst såsom civilförsvarsdirektör, fr. o. m. den 1 januari 1952 överföras å övergångsstat;

e) medgiva, att ordinarie landsfiskal, som är född före den 1 januari 1894 men vid tidpunkten för omorganisationens ikraftträdande den 1 januari 1952 icke uppnått 63 års ålder, må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande från sistnämnda tidpunkt kunna efter därom gjord ansökning beviljas pension såsom om han vid avgången uppnått nämnda ålder;

f) medgiva, att Kungl. Maj:t må utfärda de bestämmelser, som i övrigt bliva erforderliga för genomförandet av omorganisationen;

g) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad departementschefen och utskottet förordnat fastställa personalförteckning för landsfiskalerna m. fl.;

h) godkänna följande avlöningsstat för landsfiskalerna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	5 795 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 595 000
3. Arvodet till landsfiskalselever, <i>förslagsvis</i> ..	385 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 237 000
	Summa kronor 12 012 000

Särskilda uppbördsmedel.

Ersättning från Trollhättans och Karlskoga städer	12 000
	Summa förslagsanslag kronor 12 000 000;

i) å driftbudgeten för budgetåret 1951/52 under elfte huvudtiteln anvisa

1. till *Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar* ett förslagsanslag av 12 000 000 kronor;

2. till *Landsfiskalerna m. fl.: Omkostnader* ett förslagsanslag av 2 450 000 kronor;

3. till *Landsfiskalerna m. fl.: Utrustning av landsfiskalskontor m. m.* ett reservationsanslag av 850 000 kronor;

V. att motionen II: 314 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 8 maj 1951.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 133.

Reservationer.

1) av herr *Mannerskantz*, fröken *Andersson*, herrar *Skoglund* i Doverslorp, *Boman* i Kieryd, fröken *Elmén* och herr *Birke*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka yrkandena i motionerna I: 445 och II: 571 i vad de avse beräkningen av pension vid förtidspensionering av landsfiskaler, företagen i samband med omorganisationen, samt motionen II: 570, i vad den avser pensioneringsfrågan, och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 17 och 18, som börjar med »Utskottet har» och slutar med »ifrågavarande motionsyrkanden», bort hava följande lydelse:

»Utskottet har vid överbägande av dessa frågor funnit sig böra tillstyrka vad departementschefen anfört och föreslagit med allenast den jämkningen, att utskottet på i huvudsak de skäl, som anförts av 1947 års landsfiskalutredning och i ifrågavarande motioner, förordar att vid förtidspensionering av landsfiskal, företagen i samband med omorganisationen under av departementschefen angivna förutsättningar, pensionen skall beräknas enligt grunder, som skulle ha blivit gällande, därest landsfiskalens tjänst varit placerad i lönegraden Ca 27 och hans avgång skett vid pensionsålderns in-

träde. Särskild vikt har utskottet vid detta ställningstagande tillmätt den omständigheten, att de förmånligare pensioneringsgrunderna komma att öka villigheten att söka pension hos de landsfiskaler, som icke lämpligen böra kvarstå i tjänst, och därigenom underlätta omorganisationen samt minska behovet av tillfälliga förordnanden med därmed förbundna kostnader för flyttningar, omplaceringstraktamenten o. dyl. Då grunden för utskottets förslag är de speciella förhållandena inom landsfiskalsväsendet, är det uppenbart, att förslaget icke kan tagas till intäkt för krav på liknande arrangemang i andra sammanhang. Tillräcklig anledning har av 1947 års landsfiskalsutredning icke ansetts föreligga och föreligger icke heller enligt utskottets mening att låta motsvarande förmån komma landsfiskal, som i samband med omorganisationen uppföres på övergångsstat, till del. Icke heller kan utskottet tillstyrka att familjepensionen till efterlevande efter ordinarie landsfiskal, som avlidit före den 1 januari 1952, skall bestämmas efter 27 lönegraden. Med hänsyn till de svårigheter ur organisatorisk synpunkt, som kunna förväntas uppkomma vid ett genomförande av motionärernas förslag att med indragning av landsfiskalsdistrikt i särskilda fall, när synnerliga skäl därtill finnas, skulle få anstå upp till fem år, avstyrker utskottet detta yrkande.»

dels ock utskottets hemställan i nedan angivna delar bort hava följande lydelse:

»IV. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 445 och II: 571 samt II: 570, i vad de avse beräkningen av pension vid förtidspensioneringen av landsfiskaler, företagen i samband med omorganisationen, ävensom motionen II: 567,

e) medgiva, att ordinarie landsfiskal, som är född den 1 januari 1894 men vid tidpunkten för omorganisationens ikraftträdande den 1 januari 1952 icke uppnått 63 års ålder, må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande från sistnämnda tidpunkt kunna efter därom gjord ansökning beviljas pension såsom om hans tjänst varit placerad i Ca 27 och han vid avgången uppnått nämnda ålder;»

2) av herrar *Malmberg* i Skövde och *Svensson* i Ljungskile.